

# A FELÜGYELŐK MAGATARTÁSI ÉS ETIKAI KÓDEXE

A kódex 2019. január 1-től hatályos

A kódex tárgya és alkalmazása

## 1. szakasz

A felügyelők magatartási és etikai kódexe (a továbbiakban: Kódex) megállapítja a szakmai és etikai magatartás alapelveit és szabályait, valamint felügyelők feddhetetlenségének normáit.

A Kódexet az autonóm tartomány és a helyi önkormányzat szerveiben a köztisztviselők és alkalmazottak magatartását meghatározó törvényekkel és kódexekkel összhangban alkalmazzák, mint e kódexeknek a felügyelők szánt speciális formáját.

A jelen Kódexben a nyelvtani férfinemben használt kifejezések annak a személynek a férfi és női nemére is egyaránt utalnak, akire vonatkoznak.

A Kódex céljai

## 2. szakasz

Ennek a kódexnek az a célja, hogy megerősítse a felügyelők feddhetetlenségét, valamint szakmai és etikai normáit, segítse és irányítsa a felügyelőket, ha etikai és szakmai aggályokkal szembesülnek, javítsa az ellenőrzések és a felügyelők tekintélyét, a nyilvánosság tájékoztatása a felügyelőktől jogosan elvárható magatartásáról, az ellenőrzésbe és az felügyelői munkába vetett bizalom erősítése, valamint az felügyelői szakma fejlesztése.

Kire alkalmazandó a Kódex?

## 3. szakasz

A felügyelő köteles a jelen kódex előírásait betartani.

A felügyelők a jelen Kódexben foglaltakkal ellentétes magatartása a törvénynek megfelelően köteleességszegésnek minősül.

Az elégedetlen felek a jelen Kódex megsértése esetén panasszal élhetnek a felügyelők munkája ellen, azaz a felügyelet belső ellenőrzéséhez vagy az állampolgárok és a gazdaság jogait védő szervekhez fordulhatnak.

E kódex rendelkezései a felügyelőnek nem minősülő tisztviselőkre is vonatkoznak, akik felhatalmazással rendelkeznek az ellenőrzési felügyelet elvégzésére.

## Jogszerű és megfelelő magatartás

### 4. szakasz

A felügyelő az ellenőrzési felügyelet ellátása és az egyéb ellenőrzési feladatok ellátása során a jogszabályok és egyéb előírások, a szakma szabályai, valamint e kódex rendelkezései és szelleme szerint jár el, az előírt felhatalmazások keretein belül, törvény céljával és a megadott felhatalmazás céljával összhangban, valamint a józan ész és logika szabályai szerint.

A felügyelő önállóan jár el, és minden konkrét esetben az eset összes körülményének figyelembevételével dönt.

A felügyelő az ellenőrzési felügyelet ellátása során és az egyéb ellenőrzési feladatok ellátása során kellő körültekintéssel, a jogszabályok, a szakma szabályai és a jó gyakorlat (jó felügyelő figyelme) szerint jár el.

A felügyelő kerüli a jogszabályi és egyéb rendelkezések olyan értelmezését, amely a törvény és egyéb előírások értelmét és célját nem érné el, vagy veszélyeztetné, illetve abszurd és méltánytalan következményekkel járna.

A felügyelő arra törekszik, hogy megértse a dolgok lényegét és a jogi norma valódi jelentését, célját, logikáját, helyét, hogy helyes, kimért, kiegyensúlyozott és logikus döntést tudjon hozni.

A felügyelő az arányosság és a méltányosság elvét az eljárás folyamán és a döntéshozatal során betartja. Ez különösen abban az esetekben érvényes, ha olyan jelentéktelen mulasztásokról van szó, amelyeknek a következményei hiányzanak vagy jelentéktelenek, és amelyek nem érdemlik meg a felügyelői beavatkozást és az intézkedések megtételét.

Az ellenőrzési felhatalmazásokat úgy alkalmazzák, hogy azok ne okozzanak nagyobb kárral járó következményeket, mint azok, amelyek az ellenőrzési jogkör alkalmazása nélkül következtek volna be.

A felügyelő meghallgatja az eljárás résztvevőit, kivizsgálja és megpróbálja feltárni egy-egy jelenség okait, átfogóan mérlegeli az esetet, mérlegeli az indokokat egy bizonyos döntés mellett és ellen, mielőtt saját ítéletet hoz.

Bonyolultabb ügyekben, ha a felügyelőnek kétségei vannak az intézkedés menetét illetően, kikéri egy felügyelő kolléga, vezető vagy a felügyelőség belső ellenőrének véleményét, vagy az illetékes szerv, szerv szakértőihöz fordul véleményért, hogy mely intézkedés javasolt.

### A közérdek védelme

### 5. szakasz

A felügyelő az ellenőrzési felügyelet elvégzése és a döntéshozatal során köteles figyelembe venni a közérdeket és a védett javak és jogok tekintetében fennálló kockázatokat, és ennek megfelelően szakmai kötelezettségeit a magánérdek fölé helyezni.

A felügyelő beosztását nem használja fel a közérdek sérelmére, és ezt másoknak sem engedi meg.

A felügyelő nem engedi, hogy magánérdeke vagy családja magánérdeke a közérdekbe ütközzön.

### Megelőzés és tanácsadás a büntetés előtt és helyett

#### 6. szakasz

A felügyelő köteles elsősorban megelőző jelleggel és az önkéntes jogalkalmazásra ösztönözni.

A felügyelő tudomásul veszi, hogy az ellenőrzési felügyelet célja a felügyelt szervezetek működésének és intézkedéseinek jogszerűségének és biztonságának elérése megelőző fellépéssel vagy intézkedések meghozatalával, illetve a törvény és egyéb jogszabályok által védett javak, jogok és érdekeket érintő káros következményeinek megelőzése (az emberek élete és egészsége, biztonság, vagyon, a munkavállalók és a foglalkoztatottak jogai és érdekei, egészséges környezet, növény- és állategészségügy, gazdaságfejlesztés, tisztességes piaci verseny, közbevételek, kommunális és területi rend stb.).

A felügyelő tudomásul veszi, hogy az ellenőrzésnek nem célja, illetve szándéka a büntetés, és nem kell és nem is lehet kötelezettség vagy parancs a felügyelt személy ellenőrzése során a jogellenesség megállapítására, különös tekintettel a hibára, mulasztásra, szabálytalanságra és hiányosságra, és a szankció meghatározására, nem pedig arra, hogy a jogellenesség és vétség feltárása megfelelően bemutatott bizonyítékok és megállapított tények eredménye.

A felügyelő szakmai és tanácsadói támogatást és segítséget nyújt a felügyelt alanyoknak, a felügyelt szervezetben bizonyos jogokat gyakorló személyeknek vagy a felügyelt személlyel kapcsolatban.

A felügyelő köteles gondoskodni arról, hogy a felügyelt vagy más fél vagy személy tudatlansága és járatlansága ne okozzon kárt sem neki, sem másnak, sem védett javaknak vagy jogoknak, sem közérdeknek.

### A vállalkozók megértése és tisztelete

#### 7. szakasz

A felügyelő tisztában van azzal, hogy mit jelent a üzleti tevékenységet végezni piacon, melyek a gazdálkodó szervezetek és az üzleti tevékenység, a vállalkozói szellem és a vállalkozói szellem jelentőségei a gazdasági növekedés és fejlődés, a foglalkoztatás, a beruházások, az új értékteremtés, az államháztartás és a költségvetés stabilitása szempontjából.

A felügyelő nem kelt és nem ösztönöz téves képet arról, hogy vállalkozók azáltal, hogy üzleti tevékenységet folytatnak, bűncselekmények elkövetői, és elkerülhetetlenül törvénysértők.

A felügyelő a munkavégzés során és a felügyelttel kapcsolatban a gazdálkodó szervezetek üzleti sikerének elősegítésére törekszik.

A felügyelő ügyel arra, hogy hatáskörének gyakorlásával a munkavégzés szabályszerű folyamatát, azaz a tevékenység végzését ne zavarja, azaz az akadályozást a minimálisra csökkentse.

### Kisebb kockázatok tolerálása

#### 8. szakasz

A felügyelő tisztában van azzal, hogy a hibák, mulasztások, hiányosságok minden vállalkozást végigkísérnek, és a jelentéktelen mulasztások nem érdemlik meg a felügyelő figyelmét, nem járnak beavatkozással, intézkedéssel.

A felügyelő tisztában van azzal, hogy felügyelőség csak azon kockázati szintekbe és szabálytalanságokba avatkozik be, ahol ennek értelme van, és nem pazarol időt és erőforrást szükségtelenül, aránytalanul és méltánytalanul az ismeretlen vagy jelentéktelen mulasztások kockázataira.

### Kommunikációs képességek

#### 9. szakasz

A vállalkozókkal, a vállalkozó szervezetekben dolgozókkal és más személyekkel szemben felügyelő szakszerűen, kellő tisztelettel, kedvesen, udvariasan és figyelmesen, érdeklődéssel, elkötelezettséggel és türelemmel jár el.

Felügyelő jogosult az eljárásban résztvevőktől és más személyektől udvarias, figyelmes, kellő gondossággal és tisztelettel tanúsított magatartást, valamint minden olyan eljárástól és magatartástól való tartózkodást elvárni, amely az állami szervek jó hírnevét veszélyeztetné.

### Zéró tolerancia a korrupcióval szemben

#### 10. szakasz

A felügyelő nem élhet vissza hivatali helyzetével, nem tűri a korrupciót, és köteles annak minden formája ellen küzdeni.

A felügyelő folyamatosan erősíti etikai normáit, elemzi a korrupciós kockázatokat a korrupciós gyakorlatok és jelenségek előfordulásának megelőzése érdekében.

A felügyelő nem kérhet, fogadhat el, és nem engedheti meg, hogy más személy nevében vagy javára vesztegetést kapjon.

### Függetlenség és felelősség

#### 11. szakasz

A felügyelő független az ellenőrzési felügyelet ellátásában és a felügyelői munka végzésében, az eljárás lefolytatásában, a bizonyítékok előterjesztésében, a tényállás megállapításában, a döntéshozatalban, az intézkedések meghozatalában és a javaslattételben.

A felügyelő munkájáért személyesen felel.

A felügyelő a munkát önállóan, jogellenes külső befolyás, korlátozás, meggyőzés, nyomásgyakorlás, fenyegetés, beavatkozás nélkül végzi. A felügyelő védi a függetlenséget a politikai nyomástól, beavatkozástól, befolyásolástól, a függetlenség veszélyeztetése vagy megsértése esetén védelmet kér a vezetőtől, a felügyelet belső ellenőrzésétől vagy más illetékes szervtől.

Senki sem hivatali beosztásával vagy jogkörével élve, hatáskörének túllépésével, kötelessége teljesítésének elmulasztásával vagy egyéb módon nem akadályozhatja a felügyelőt, illetve az ellenőrzési felügyelet végzésére jogosult tisztségviselő az ellenőrzési felügyelet végzésében és olyan intézkedések és cselekmények megtételében, amelyekre jogosult.

A döntéshozatali függetlenség lehetővé teszi a felügyelő számára, hogy a felügyelet és a tanácsadó látogatás során önállóan megállapítsa a tényeket és körülményeket, és minden esetben a bizonyítékok szabad értékelése, valamint a megállapított tények és körülmények alapján megállapítsa, van-e törvénytelenység, szabálytalanság, hiányosság, ill. mulasztás, és abban az esetben, ha megállapítja, hogy van és beavatkozásra van szükség, intézkedéseket ír ki, javaslatokat tesz.

A felügyelő döntéshozatali függetlensége csak akkor korlátozható, ha előírja, hogy a felügyelő a másodfokú szerv, a független szerv, az ügyész és a bíróság utasítására vagy kérelmére köteles eljárni.

Nem sérül a felügyelő függetlensége, ha a felügyelőség vezetője, belső ellenőrzése, más szerv, fél vagy harmadik személy a felügyelőtől elvárja, hogy törvényesen, helyesen, lelkiismeretesen és egységesen, a kiszámíthatóság elvének megfelelően, a fennálló joggyakorlat szerint, azaz az előírás alkalmazásáról szóló törvény szerint, figyelembe véve az azonos vagy hasonló ellenőrzések, illetve közigazgatási ügyekben hozott korábbi döntéseket.

A felügyelő nem keres kitalált okot az illetéktelenségének nyilvánítására, illetve felelősségét és munkakörét indokolatlanul nem ruházza másra át.

## Szakszerűség

### 12. szakasz

A felügyelői munka minőségi ellátásának feltétele a szabályozások és gyakorlatok, valamint az Európai Unió szabványok és más nemzetközileg elfogadott szabványok változásainak figyelemmel kísérése, a szakmai képzés, a magas színvonal megőrzése, valamint az ismeretek, az ellenőrzési készségek és a személyes tulajdonságok fejlesztése.

A felügyelőnek rendelkeznie kell a felelősségteljes, szakszerű és eredményes munkavégzéshez szükséges elméleti és gyakorlati ismeretekkel és készségekkel.

## Igazságos bánásmód

### 13. szakasz

A felügyelő köteles munkáját felelősséggel, lelkiismeretesen, becsületesen és pártatlanul, jóhiszeműen eljárni.

A felügyelő késedelem nélkül, minőségileg és a felügyelet elvégzésére teljes körűen felkészülten intézkedik annak érdekében, hogy a felügyeltek felesleges adminisztratív és pénzügyi terheket ne okozzanak.

Az ellenőrzések gyakoriságát és időtartamát a szükséges mértékre kell korlátozni.

### A jogos (legitim) elvárások védelme

#### 14. szakasz

A felügyelő az előírásoknak és a felügyelőség által hozott határozatoknak megfelelően jár el az azonos vagy hasonló ellenőrzésben, azaz közigazgatási ügyekben, kivéve indokolt esetben az ettől való eltérésre, amelyet külön kifejtenek.

Az ellenőrzési gyakorlatra és annak egységességére támaszkodó lelkiismeretes felet nem szabad meghíúsítani a jogos (legitim) elvárásában.

### Bizalmas információk

#### 15. szakasz

A felügyelő köteles a munkája során tudomására jutott információkat bizalmasan megőrizni, azokat nem használhatja fel, másokkal nem közölheti, kivéve hivatali feladatai ellátása céljából.

### Integritás és szakszerű magatartás

#### 16. szakasz

A felügyelő elősegíti a szakmai magatartás és feddhetetlenség magas színvonalát, és ezeket betartja annak érdekében, hogy fenntartsa és megerősítse a felügyelőség és a felügyelők munkájába vetett közbizalmat.

A felügyelő köteles tartózkodni a nem megfelelő magatartástól, folyamatosan a hivatása erkölcsi normái szerint eljárni, valamint megóvni szakmai és személyes jó hírnevét, valamint a felügyelői hivatás méltóságát és jó hírnevét.

### Kölcsönös kapcsolatok

#### 17. szakasz

A felügyelők egymás közötti kapcsolatai a bizalmon, tiszteleten, őszinteségen, kölcsönös segítségnyújtáson, tolerancián, szolidaritáson és kollegialitáson alapulnak.

A felügyelő köteles jó kapcsolatot, szakmai együttműködést kialakítani és fenntartani más felügyelőkkel.

A magasabb beosztású felügyelőnek elegendő időt, figyelmet és oktatási befolyást kell fordítania alacsonyabb beosztású kollégáira, különösen a gyakornokokra, hogy szakmai tudását, tapasztalatát átadhassa nekik.

## Munkafeltételek

### 18. szakasz

A felügyelőnek joga van a törvényben, más előírásokban és jelen Kódexben foglaltak szerinti minőségi munkavégzéshez szükséges erőforrásokhoz, nevezetesen munkahelyiséghez, a munka szakértelmének és kockázatainak megfelelő fizetéshez, megfelelő felszereléshez.

A felügyelőségnek, azaz az illetékes hatóságok intézkednek a felügyelők szükséges és ösztönző munkakörülményeinek, szakmai képzésének és jogi védelmének biztosítása érdekében.

## Nyilvánosság és a Kódex megismertetése

### 19. szakasz

A Koordinációs Bizottság a jelen kódexet közzéteszi a honlapján.

A felügyelőségek kötelesek ezt a kódexet a honlapon közzétenni, valamint az ellenőrző szerv területén nyilvános helyen kihelyezni.

Minden felügyelőség eljuttatja a jelen kódexet minden felügyelője számára, akik kötelesek áttanulmányozni annak rendelkezéseit.

## Hatályba lépés

### 20. szakasz

A jelen kódex az elfogadását követő napon lép hatályba, és 2019. január 1-től kell alkalmazni.